

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

การป้องกันกำจัดหอยเชอรี่ในนาข้าวของเกษตรกรตำบลท่าลาดขาว อำเภอโคกชัย จังหวัด

นครราชสีมา

**Golden apple snail Control in Rice fields by Farmers in ThalatKhao
Sub-District, Chok Chai District, NakhonRatchasima Province**

ลำไย เพ็ชรนิลลำไย เพ็ชรนิล* (lummyai Pednin) เบนจามาศ อยู่ประเสริฐ (Benchamas Yooprasert)**

สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม (Sineenuch Krutmuang sanserm)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร (2) ความรู้เกี่ยวกับหอยเชอรี่ (3) การป้องกันกำจัดหอยเชอรี่ของเกษตรกร (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกร

ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรที่มีภูมิลำเนาในตำบลท่าลาดขาวและขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวกับสำนักงานเกษตรอำเภอโคกชัย จังหวัดนครราชสีมา ปี 2554/2555 จำนวน 394 ราย สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิและสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 51.79 ปี มากกว่าสองในสามจบชั้นประถมศึกษา มีประสบการณ์ทำนาเฉลี่ย 28.61 ปี สมาชิกในครัวเรือน เฉลี่ย 4.52 คน เป็นแรงงานภาคการเกษตรเฉลี่ย 2.02 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 20.20 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกข้าวเฉลี่ย 17.94 ไร่ มีรายได้จากการทำนาในหนึ่งฤดูกาลเฉลี่ย 133,000 บาท โดยใช้เงินลงทุนเฉลี่ย 40,800 บาท เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากเพื่อนเกษตรกรและร้านจำหน่ายสารเคมีเพื่อการเกษตรมากกว่าครึ่งหนึ่งได้รับจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและโทรทัศน์ (2) ความรู้เกี่ยวกับหอยเชอรี่ของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งมีความรู้มาก (3) การป้องกันกำจัดหอยเชอรี่ในนาข้าว พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ทำนา 2 ครั้งต่อปีและประสบปัญหาหอยเชอรี่ทำลายต้นข้าวในระยะข้าวกล้า (อายุ 5-20 วัน) ได้รับความเสียหายมากที่สุด เกษตรกรเกือบหนึ่งในสองเก็บตัวและไข่หอยทิ้งโดยไม่ใช้ประโยชน์ ใบพืชที่นิยมใช้ล่อหอยเชอรี่ คือ ใบมะละกอ มากกว่าหนึ่งในสามที่อาศัยศัตรูธรรมชาติ คือ เป็ด นกกระยางและนกปากห่าง ช่วยกำจัดหอยเชอรี่ และเกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งนิยมใช้กากเมล็ดข้าวกำจัดหอยเชอรี่ในกรณีน้ำน้อย มีเพียงส่วนน้อยที่ใช้สารเคมี (อะบาเม็กติน) กำจัดหอยเชอรี่ในกรณีน้ำมาก และมากกว่าครึ่งหนึ่งป้องกันกำจัดหอยเชอรี่โดยใช้วิธีผสมผสาน (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะ เกษตรกรส่วนใหญ่ประสบปัญหาในด้านต่างๆในระดับปานกลาง และประสบปัญหามากในเรื่องการเก็บตัวและไข่หอยเชอรี่เนื่องจากแปลงนาข้างเคียงไม่เก็บ

เกษตรกรมีข้อเสนอแนะให้ จัดอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้สมุนไพรในท้องถิ่นที่ช่วยป้องกันกำจัดหอยเชอรี่ ส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงเป็ดครัวเรือนละ 10 -20 ตัว รณรงค์ให้เกษตรกรช่วยกันเก็บหอยเชอรี่มาใช้ประโยชน์ให้มากขึ้น

คำสำคัญ: การป้องกันกำจัดหอยเชอรี่ เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ตำบลท่าลาดขาว อำเภอโคกชัย จังหวัดนครราชสีมา

* นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช lummyai_pn@hotmail.co.th

** รองศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์สาส์นเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช yoobench@hotmail.com

*** รองศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์สาส์นเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช sineenuch.san@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

Abstract

The purposes of this research were to study (1) socio-economic circumstance of farmers (2) knowledge about golden apple snail (3) control to eradicate golden apple snail of farmers (4) problems and suggestions of farmers.

The population was 394 farmers whose domicile was ThalatKhao Sub-District and registered rice-farming with the Office of Agricultural Extension in Chok Chai District, NakhonRatchasima Province during the year 2011-2012. From stratified random sampling and simple random sampling, a number of 200 samples were selected. Tool for Data collection was structured interview. Data obtained was processed by computer programs and statistics used comprised frequency, percentage, minimum value, maximum value and standard deviation.

Research findings were. (1) More than half of the farmers were male with the average age at 51.79 years. More than two-third of them completed primary education level. Their average experience in rice-farming was 28.61 years. Their average number of household member was 4.52 persons. Their average number of agricultural labor was 2.02 persons. Their average agricultural area was 20.20 rai. Their average rice field was 17.94 rai. Their average income from seasonal rice farming was 133,000 baht spending an average capital 40,800 baht. Most of them received agricultural information from farmer fellows and from agricultural chemical substance shop. Over half of them received updated news from authorities and television. (2) Farmers knowledge about golden apple snail was at medium level. (3) For protection and eradication of golden apple snail in rice field, it was discovered most of the farmers rice-farming was twice a year and they seriously encountered with golden apple snail problem, destroying young rice plants aged 5-20 days which seemed to be the most damaged. Almost half of them picked away golden apple snail and its eggs without making use of papaya leaves that most other people used to lure golden apple snail. Over one-third made use of natural enemy i.e. duck, egret and open-billed stork to help eradicate golden apple snail. Besides, over half of the farmers used tea seeds for golden apple snail eradication in case of little water. Only the minority used chemical substance (Abamectin) in case of lot of water. Over half of them applied mixed methods for golden apple snail control. (4) Problems and suggestions; most of them experienced with many problems at medium level but the serious one was picking away golden apple snail because unfortunately, the neighboring rice fields did not pick away golden apple snail.

Their suggestions were to organize a training and promotion of golden apple snail control in rice fields by making use of existing local herbs, encouraging farmers to raise 10-20 ducks in each household and launching a campaign of picking golden apple snail for making more use.

Keywords: Channeled Applesnail Control, Rice Farmers, ThalatKhao Sub-District, Chok Chai District, NakhonRatchasima Province